

UPPSALA
UNIVERSITET

Sociologiska institutionen

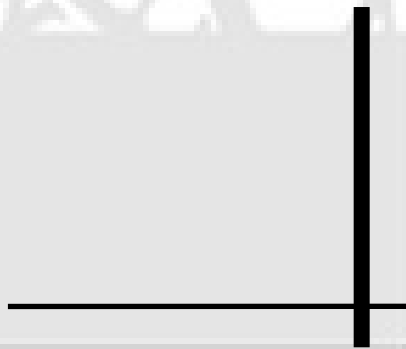
MÅNGFALDSBAROMETERN 2010

Ansvariga:

Orlando Mella, professor

Irving Palm, docent

Augusti, 2010

Mångfaldsgruppen vid Sociologiska institutionen, Uppsala universitetet, tog år 2005 initiativ till en mångfaldsbarometer, som årligen kartlägger attityderna till etnisk mångfald bland befolkningen i Sverige.

Vi vill bidra till diskussionen om detta ämne genom att med hjälp av resultaten från den årliga undersökningen redovisa de åsikter som återfinns i den svenska populationen idag.

En redovisning av de aktuella attityderna kan bidra till att denna problematik hanteras på ett rätt sätt, något som har stor betydelse för det framtida svenska samhället.

Den första rapporten publicerades 2005 med redovisningen av de första resultaten från ett slumpmässigt urval av den svenska populationen. I de fyra följande, Mångfaldsbarometern 2006, 2007, 2008 och 2009, publicerades resultaten från de nya undersökningarna och jämförelser gjordes med tidigare år.

Nu presenteras resultaten från 2010 års mätning. Aktuella attityderna till mångfalden hos den svenska befolkningen redovisas och kommenteras. Även denna rapport bygger på en undersökning av ett slumpmässigt urval av den svenska befolkningen (1083 personer). Med hjälp av olika index behandlas det statistiska materialet och jämförelser görs med resultaten från åren 2005-2009.

Professor Orlando Mella och docent Irving Palm är ansvariga för Mångfaldsbarometern.

Mångfaldsbarometern, en panelbaserad attitydundersökning är ett forskningsprojekt som bedrivs vid Sociologiska institutionen, Uppsala universitet, med stöd från FAS, Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap.

1. Många svenskar har goda erfarenheter av nära kontakt och samarbete med personer med invandrabakgrund. År 2006 angav 65,3% att de hade mycket eller ganska goda erfarenheter, året 2007 var det 62,9% och sedan ökar andelen något för åren 2008 och 2009 till 67,4%. Andelen med goda erfarenheter för året 2010 är också 67%.
2. **Kvinnor har i större utsträckning än män mycket goda eller ganska goda erfarenheter** av att ha personer med invandrabakgrund som arbets- eller kurskamrater. För året 2010 blir de goda erfarenheterna 67,2% en minskning jämfört med 2009 som blev 71%.
3. **Personer som bor i storstäder och mindre städer centralt har i större utsträckning mycket eller ganska goda erfarenheter** av invandrare som arbets- eller kurskamrater, däremot är andelen med goda erfarenheter lägre för dem som bor i mindre tätorter och på landsbygden eller i glesbygd.
4. De yngre svenskarnas negativa erfarenheter visar en viss trend att öka från 11,4% 2009 till 20,3% för året 2010.
5. Ett påstående som ges stort stöd är *"Alla invandrare som kommer hit måste ges samma sociala rättigheter som landets egen befolkning"*. Andelen som instämde i detta var 72,4% år 2005, 72,6% år 2006, 71,3% år 2007, 74,3% år 2008, 72,8% år 2009 och 71,4% året 2010.
6. Bland de negativa attityderna är det framförallt påståendet *"Alla utlänningar som begått brott i Sverige bör tvingas att lämna landet"* som en klar majoritet, 63% instämde helt eller delvis år 2005. År 2006 ökar andelen till 64,8%. Därefter inträffar ett trendbrott. År 2007 är andelen 63,6% och år 2008 60,8%. Året 2009 ökar andelen något till 62,9% och för året 2010 blir den 60,2%. Man kan kommentera i detta avseenden att **invandrare måste ha samma sociala rättigheter som alla andra invånare men tydligen också samma skyldigheter**, det vill säga att följa landets lagar. Invandrare är således välkomna och skall ha samma sociala rättigheter men det finns ett förbehåll. Begår utlänningarna brott stängs landets dörr för dem.
7. När man beräknar ett index som mäter globala attityder, **överbäger de**

- globala, positiva attityderna över de negativa**, och detta mönster gäller för alla sex åren, 2005-2010.
8. **De som har högre utbildning är positivare till mångfalden.** Detta förhållande kvarstår även under 2010.
  9. **De som endast har grundutbildning är de som är mest negativa till mångfalden** men denna tendens försvagas under år 2010. Opinionsklyftan mellan hög- och lågutbildade består och det föreligger statistiskt signifikanta skillnader mellan skolnivåer. Det är dock en växande andel lågutbildade som anger att de saknar erfarenheter.
  10. Kvinnor är mer positiva än män till mångfalden. Även för variabeln kön föreligger statistiskt signifikanta skillnader för perioden 2005-2010.
  11. **De flesta svenskarna är positiva till mångfalden men det förekommer också extrema, negativa attityder.** Andelen personer med sådana attityder beräknades till ca 4,1% för år 2005, och ökar till 5,1% för år 2006. För år 2007 är andelen på ungefär samma nivå eller 4,9%. År 2008 sker en viss ökning till 5,8% minskar något till 4% för året 2009 och **ökar till 5,7% för året 2010.** Inga signifikanta skillnader finns när man jämför de olika åren.
  12. De extremt negativa attityderna har ökat mest hos personer med bara grundutbildning och ökar till 10,3%, men också för dem som bara har gymnasieutbildning, till 7,8% året 2010.
  13. När man beräknar ett index som mäter **attityderna till mångfalden i relation till dimensionen arbete blir de positiva**, och det gäller för alla sex åren. Kvinnorna är dock positivare än männen (statistiskt signifikanta skillnader).
  14. De flesta svaren är **positiva till mångfalden, men de tyder också på stora krav på invandrarna.** Påståendet "*Invandrarna har skyldighet att anpassa sig till vårt lands vanor*" fick 80,1% av instämmande svar år 2005. Andelen ökade till 81,9% år 2006 och får samma nivå, 81,8% år 2007, minskade något år 2008 till 79,7% för att sedan öka till 81,1% år 2009 och ökar ytterligare till 83,8% året 2010.
  15. Uppfattningen bland större delen av svenska folket att invandrare skall

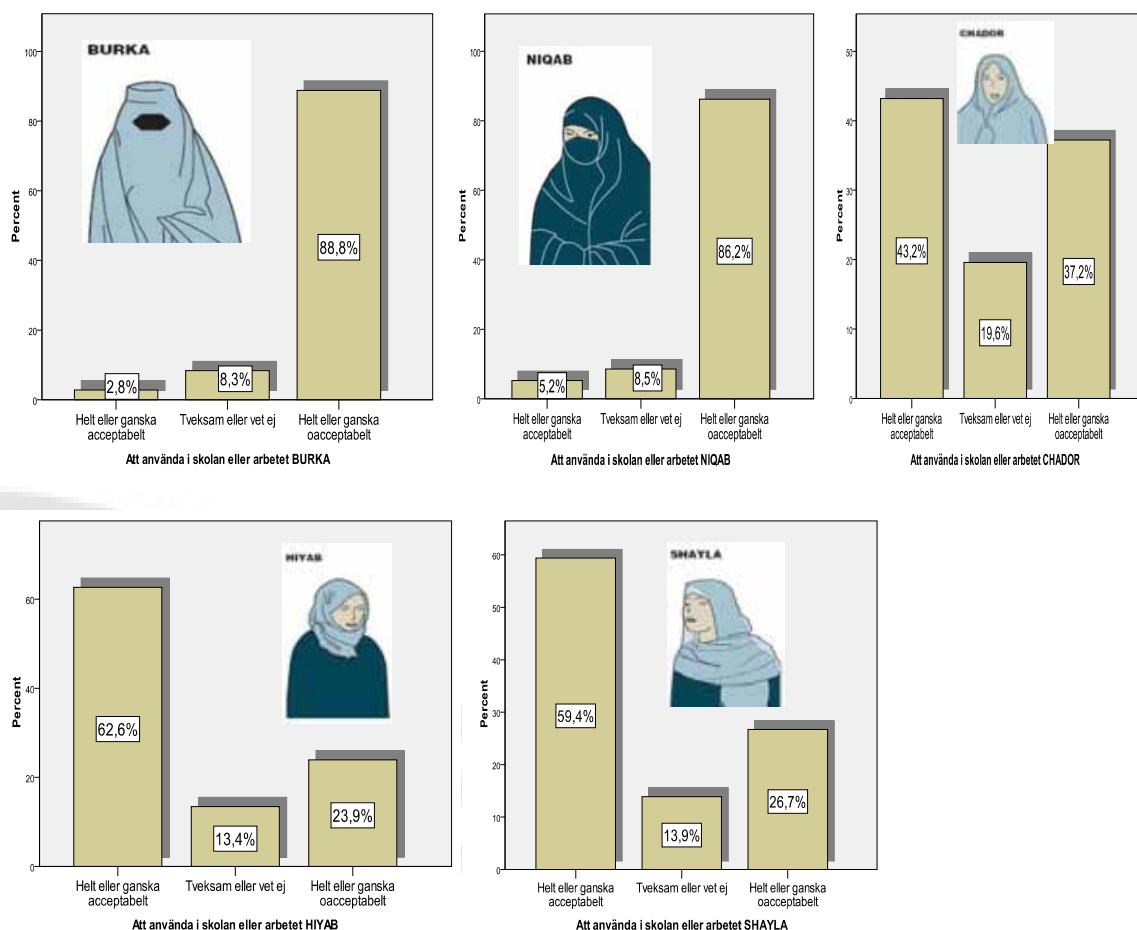

ha samma sociala rättigheter som övriga går igen när det gäller attityden till mångfald i relation till arbetet. Det påstående som får starkast stöd är *"Alla invandrare borde ha samma arbetsvillkor som svenskarna"* och det gäller för alla åren 2005-2010.

16. När man jämför attityderna enligt födelseland, visar de som är födda i ett annat land i Europa, mindre positiva attityder än de som är födda i Sverige.
17. Attityderna till mångfalden i förhållande till religionen är väsentliga. Vi byggde ett index som mäter attityder i förhållande till religionen. För året 2010 är 49,2% mycket eller ganska negativa. Männerna är dessutom negativare än kvinnorna och andelen negativa attityder stiger till 56,8%. Hos de som bara har grundutbildning blir dessa negativa attityder 68,3% medan andelen minskar till 39,3% hos de som har högskolutbildning. Vår prognos är att de negativa attityderna förmodligen kommer att öka bland de som har högskolutbildning.
18. En viktig fråga i relation till religionen var följande: *"I flera europeiska länder är man kritisk mot att muslimska symboliska slöjor används offentligt. Vad tycker Du om att dessa används i skolan eller arbetet? Sätt ett kryss för att markera vid varje typ av slöja"* Svartalternativen var *"helt acceptabelt"*, *"ganska acceptabelt"*, *"tveksam"*, *"ganska oacceptabelt"*, *"helt oacceptabelt"*, *"vet inte"*. Följande diagram sammanfattar svaren:

SAMMANFATTNING AV RESULTAT

Svaren innebär att motståndet i Sverige mot burka och niqab är kompakt. 88,8% respektive 86,2% anser att de är helt eller ganska oacceptabla. Motståndet mot chador är däremot mindre, 37,2% medan Hyab och Shayla bedöms av en majoritet som acceptabla, 62,6% respektive 59,4%.

19. Vi har konstruerat ett index som mäter hur folket förhåller sig till samtliga slöjor. Resultatet visar att 20,3% av de som besvarade frågeformuläret visar ett extremt stort motstånd mot alla typer av muslimska slöjor, något som kan anses vara en bra indikator för graden av islamofobi i Sverige.

20. En känslig och diskuterad fråga i Sverige har varit de religiösa friskolorna. En relativt stor andel, 56,3%, instämde i påståendet att ”*Religiösa friskolor motverkar integration*”. Denna fråga ställdes först året 2006 och 2007 är andelen som instämmer något lägre, 54,5%, men fortfarande är en majoritet av det svenska befolkningen negativt inställd till dessa skolor. Denna negativa attityd förstärks år 2008, 58,4% men reduceras året därpå till 54,8% och blir 55% året 2010.
21. Attityder till mångfalden i förhållande till bostaden är också viktiga och när vi räknade andel mycket eller ganska negativa blir resultatet för året 2010 40,6% .
22. Attityderna till mångfalden i relation till kulturen är ambivalenta. De flesta svarade genom att ta avstånd från påståendet ”*Invandrarna utgör en fara för vår kultur*”, åren 2005-2010 och får bara 26,2% stöd för året 2010.
23. På samma sätt instämmer de flesta individerna i samplen att ”*Den etniska mångfalden utvecklar vår kultur*”, med 64,7% år 2005, 63,9% år 2006, 60,7% år 2007, 61,8% år 2008, 62,9% år 2009 och minskar något till 59,3% för året 2010. Men samtidigt de som instämmer med påståendet ”*Invandrarna har skyldighet att anpassa sig till vårt lands vanor*” utgör en stor majoritet (se punkt 14). Det tycks finnas en öppenhet för att acceptera andra kulturella inslag men de måste integreras i en gemensam svensk kultur, kan vara en möjlig tolkning.
24. Mångfalden innefattar många kulturer och etniska grupper, något som kommer fram i svaren till påståendet ”*Det finns grupper av invandrare som inte klarar av att integreras i vår kultur*”. 64,0% instämde med påståendet år 2005 och andelen ökade till 69,3% år 2006, minskade något till 66,9% år 2007 för att sedan fortsätta att minska något till 65,6% år 2008 och 64,1% år 2009. En tolkning är att **majoriteten av det svenska folket tycker att vissa invandrargrupper kommer inte att kunna integreras till det svenska samhället.**
25. Vi sammanfattar attityderna i relation till kulturen genom att kategorisera enligt de svarsalternativ som fanns för dessa påståenden. Det som

kommer fram är att 38% är mycket eller ganska negativa medan 27% är mycket eller ganska positiva.

26. När man sammanfattar attitydernas nivå enligt de fyra dimensioner som vi har presenterat: arbete, religion, kultur och bostad, kan man konstatera att dimensionen arbete ger till största delen positiva attityder. De andra visar snarare negativa än positiva attityder och det gäller främst dimensionen religion.
27. **Enligt denna studie kan individer tillhörande följande nationaliteter och folkgrupper föras samman, beroende på kulturella avstånd.** Det blir en grupp bestående av iranier, irakier, kurder, somalier, kineser, turkar, romer, chilenaar, thailändare, judar, ryssar, kroater, serber, bosnier, polacker och greker. De nationaliteter som inte ingår i problematiken invandrare /främlingskap är norrmän, engelsmän, finländare, tyskar och amerikaner.
28. Ett index som mäter kulturellt avstånd till de nationaliteter och folkgrupper som nämns ovan, visar att **det finns en tendens att betrakta denna grupp på större kulturellt avstånd.**
29. I denna studie är det därför en tendens till att ha positiva attityder till mångfalden men att behålla invandraren och vissa nationaliteter på större kulturellt avstånd, med andra ord, **det är inte samma sak att medge positiva attityder och att ha nära kulturellt avstånd.**